

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7So/37/2013                    |
| Identifikačné číslo spisu: | 6012200570                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 29.04.2014                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Elena Závadská           |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2014:6012200570.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Marianny Reiffovej a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci navrhovateľa K., nar. XX. S. XXXX, bytom Y., proti odporkyni Sociálnej poisťovni v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o invalidný dôchodok a o výšku starobného dôchodku, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. decembra 2012, č. k. 26 Sd/121/2012-37, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. decembra 2012, č. k. 26Sd/121/2012-37 v napadnutej časti z m e ň u j e tak, že rozhodnutie odporkyne zo 14. júna 2012 číslo XXX XXX XXXX X v spojení s rozhodnutím 7 z 3. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X a jej rozhodnutie 2 z 3. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X, rozhodnutie 3 z 2. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X, rozhodnutie 4 z 2. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X, rozhodnutie 5 z 2. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X, rozhodnutie 6 z 2. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X, rozhodnutie 8 z 3. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX, rozhodnutie 9 z 3. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X, rozhodnutie 10 z 3. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X a rozhodnutie 11 z 3. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X, p o t v r d z u j e .  
Účastníci nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

### Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 13. decembra 2012, č. k. 26Sd/121/2012 - 37, odmietol odvolanie navrhovateľa proti rozhodnutiu odporkyne z 22. mája 2012 č. XXX XXX XXXX X, lebo smerovalo proti rozhodnutiu odporkyne o prerušení konania o žiadosti o priznanie starobného dôchodku, proti ktorému s poukazom na § 193 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej „len zákon o sociálnom poistení“), nie je prípustné odvolanie. Rozhodnutie 1 z 2. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X, ktorým odporkyňa zrušila rozhodnutie z 29. februára 2012 číslo XXX XXX XXXX X, o odňatí invalidného dôchodku navrhovateľovi od 8. apríla 2012, potvrdil ako vecne správne. Rozhodnutie zo 14. júna 2012 číslo XXX XXX XXXX X v znení jeho zmeny rozhodnutím z 3. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X, ktorým odporkyňa navrhovateľovi priznala od 11. januára 2009 starobný dôchodok v sume 90,90 € mesačne, prvostupňový súd zrušil s odôvodnením, že bolo založené

na nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 250j ods. 2 písm. a) OSP. Pri určení výšky starobného dôchodku odporkyňa podľa názoru súdu prvého stupňa nesprávne použila § 79a zákona o sociálnom poistení a vychádzala z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu vo výške 0,7601 (oproti osobnému mzdovému bodu vo výške 0,8759, pri určení sumy invalidného dôchodku rozhodnutím z 20. augusta 2004 číslo XXX XXX XXXX X), ktorý bol znova určený pri opätovnom posudzovaní nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok a jeho výšku rozhodnutím 6 z 2. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X.

Rozhodnutím 2 z 3. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X bol navrhovateľovi podľa § 37 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) podľa § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení priznaný čiastočný invalidný dôchodok v sume 1 235 Sk mesačne od 8. februára 2002. Výšku tohto dôchodku odporkyňa znížila po dodatočnom správnom posúdení jej príslušnosti na konanie o dávke sociálneho zabezpečenia v súlade s čl. 20 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení z dôvodu, že Česká správa sociálneho zabezpečenia priznala navrhovateľovi čiastočný invalidný dôchodok s účinnosťou od 8. februára 2002 a s účinnosťou od 7. júla 2004 mu priznala invalidný dôchodok s tým, že doplatok na dôchodkových dávkach navrhovateľa z Českej republiky použije odporkyňa na úhradu navyše vyplatených súm na dôchodkových dávkach v Slovenskej republike.

Rozhodnutím 3 z 2. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X bol podľa § 37 ods. 1 písm. a), § 95 zákona o sociálnom zabezpečení a podľa § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení odporkyňa upravila navrhovateľovi čiastočný invalidný dôchodok na sumu 1 312 Sk mesačne s účinnosťou od 20. mája 2002 s tým, že od 8. júla 2002 mu dôchodok zvýšila o 66 Sk, teda na sumu 1 378 Sk mesačne.

Rozhodnutím 4 z 2. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X odporkyňa podľa zákona č. 222/2003 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 2003, zvýšila čiastočný invalidný dôchodok navrhovateľa o 6 %, teda o 83 Sk od splátky za mesiac júl 2003 na 1 461 Sk mesačne.

Rozhodnutím 5 z 2. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X odporkyňa podľa § 293a zákona o sociálnom poistení zvýšila o 4 % čiastočný invalidný dôchodok navrhovateľa od 1. februára 2004 o 59 Sk, teda na 1 520 Sk mesačne.

Rozhodnutím 6 z 2. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X odporkyňa podľa § 73, 112 ods. 4. 293a a 82 zákona o sociálnom poistení zvýšila invalidný dôchodok navrhovateľa na 1 718 Sk mesačne od 19. júla 2004 a na základe jednotlivých rozhodnutí citovaných valorizačných úprav a po prepočte na menu euro na 84,10 € mesačne od 1. januára 2009. V odôvodnení rozhodnutia konštatovala, že 19. júla 2004 došlo k zmene miery poklesu pracovnej schopnosti navrhovateľa, ktorá v porovnaní so zdravou fyzickou osobou presahuje 70 %.

Rozhodnutím 8 z 3. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X odporkyňa v súlade s § 81 ods. 1 a 112 ods. 2 zákona o sociálnom poistení rozhodla, že navrhovateľovi bude vyplácať starobný dôchodok vo výške 90,90 € mesačne, ktorý je vyšší ako jeho invalidný dôchodok vo výške 84,10 € s účinnosťou od 1. januára 2009 a súčasne mu invalidný dôchodok odňala.

Rozhodnutiami 9, 10 a 11 z 3. augusta 2012, číslo XXX XXX XXXX X, odporkyňa zvýšila invalidný dôchodok navrhovateľa od 1. januára 2010 na 93,70 € mesačne, od 1. januára 2011 na 95,40 € mesačne, od 1. januára 2012 na 98,60 € mesačne v súlade s opatreniami Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 413/2009 Z. z., ktorým sa ustanovilo percento zvýšenia dôchodkovej dávky v roku 2010, č. 404/2010 Z. z., ktorým sa ustanovilo percento zvýšenia dôchodkovej dávky v roku 2011 a č. 344/2011 Z. z., ktorým sa ustanovilo percento zvýšenia dôchodkovej dávky v roku 2012.

Krajský súd po vykonaní potrebného dokazovania dospel k presvedčeniu, že vo výroku označené rozhodnutia odporkyne, ktoré boli zrušené, boli vydané na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, preto postupoval podľa § 250j ods. 2 písm. a) OSP, zrušil ich v súlade s týmto zákonným ustanovením a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. Zotrval na stanovisku, že navrhovateľ uviedol trvanie svojho zamestnania v rokoch 1992-1993 u českého zamestnávateľa a súčasťou administratívneho spisu bol aj evidenčný list dôchodkového zabezpečenia potvrdený týmto zamestnávateľom, ktorý mala odporkyňa pri prvom rozhodovaní o priznaní čiastočného invalidného dôchodku navrhovateľovi v roku 2002 k dispozícii. Z uvedeného krajský súd vyvodil, že v konaní nebola zistená žiadna nová skutková okolnosť, ktorá by bola dôvodom pre zmenu výšky priznanej a vyplácanej dôchodkovej dávky (invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku), a preto neboli splnené

zákonné predpoklady pre nové posudzovanie nároku navrhovateľa na čiastočný invalidný dôchodok, invalidný dôchodok a ich výšku. Rozhodnutia 2-6 v uvedených súvislostiach považoval za vydané na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože nebol naplnený skutkový a tým ani zákonný predpoklad pre nové posudzovanie uvedených nárokov bez potreby nového konania a rozhodnutia odporkyne.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala odvolanie odporkyňa. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie zo 14. júna 2012 číslo XXX XXX XXXX X v znení jeho zmeny rozhodnutím 7 z 3. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X a všetky jej zrušené rozhodnutia vo výroku napadnutého prvostupňového rozsudku, a to: číslo 1 až 11 potvrdí ako vecne správne. Poukázala na skutočnosť, že navrhovateľ 11. januára 2012 požiadal o priznanie starobného dôchodku, čo malo za následok opätovné posúdenie jeho nároku na čiastočný invalidný dôchodok a invalidný dôchodok a až následne rozhodnutie o jeho nároku na starobný dôchodok. Pri posúdení nároku na starobný dôchodok zistila, že navrhovateľ v období od 1. januára 1992 do 30. apríla 1993 pracoval v organizácii u Z. s.r.o., S., 170 00 Praha 7, teda v spoločnosti so sídlom v Českej republike, a teda doba sociálneho zabezpečenia do 1. januára 1993 mu mala byť hodnotená podľa právnych predpisov Českej republiky. Doby zamestnania navrhovateľa a jeho zárobkov, získaných pred 1. januárom 1993 sa podľa článku 20 Zmluvy považujú aj doby zabezpečenia Českej republiky. Ich zhodnotením v Českej republike mu vznikol nárok na dôchodok za uvedené obdobia z Českej republiky. Ak by odporkyni vznikla podľa § 250j ods. 6 OSP povinnosť poskytnúť dôchodok navrhovateľovi aj za doby, získané pred 1. januárom 1993, ktoré sa podľa článku 20 Zmluvy považujú za doby zabezpečenia, získané v Českej republike, potom by priznaním dôchodku Českou správou sociálneho zabezpečenia došlo k dvojitému zhodnoteniu týchto dôb. Takýto postup je v rozpore so základnými zásadami koordinačných nariadení Európskej únie, ktoré stanovujú pravidlá na určenie sumy dôchodkovej dávky tak, aby nedošlo k zhodnoteniu jednej doby poistenia dvakrát.

Navrhovateľ vo vyjadrení na odvolanie odporkyne navrhol napadnutý rozsudok prvostupňového súdu potvrdiť ako správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok prvostupňového súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní a dospel k záveru, že odvolanie je sčasti dôvodné.

Podľa § 112 ods. zákona o sociálnom poistení, ak zanikol nárok na dávku alebo nárok na jej výplatu pre priznanie inej dávky alebo, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na dávku, zúčtujú sa sumy inej dávky patriacej odo dňa jej priznania so sumami doterajšej dávky vyplatenými za ten istý čas.

Zo spisov vyplýva, že krajský súd vychádzal pri posudzovaní dôchodkových nárokov navrhovateľa z § 112 ods. 3, 4 a 6 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého predpokladom pre zmenu výšky už vyplácanej dôchodkovej dávky je zmena v skutočnostiach, ktoré boli rozhodujúce pre jej určenie. Zmena výšky vyplácanej dôchodkovej dávky podľa názoru súdu prvého stupňa nie je možná, ak nedošlo k žiadnej zmene v skutočnostiach, z ktorých sa vychádzalo pri priznaní dôchodkovej dávky. Nemožno však prehliadnuť, že k takýmto skutočnostiam došlo, lebo odporkyňa zistila, že navrhovateľovi bol priznaný dôchodok zo slovenského systému sociálneho zabezpečenia, hoci mu z tohto systému nepatrilo. Zásadu rozdelenia dôb zabezpečenia získaných podľa právnych predpisov Českej a Slovenskej Federatívnej republiky stanovuje článok 20 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení uvedený v prílohe III nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71, ktorý sa uplatňuje aj po vstupe Slovenskej republiky a Českej republiky do Európskej únie. Podľa uvedeného pravidla sa doby zabezpečenia získané pred 1. januárom 1993 pokladajú za doby zabezpečenia toho štátu, na území ktorého bolo sídlo zamestnávateľa ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej republiky alebo naposledy pred ním.

Z uvedeného vyplýva, že podľa článku 20 Zmluvy, doby zabezpečenia, ktoré navrhovateľ získal od 1. septembra 1961 do 30. apríla 1993 sa považujú za doby poistenia Českej republiky (podľa § 13 zákona č. 155/1995 Sb. o dôchodkovom poistení v Českej republike).

Podľa článku 7 Ústavy Slovenskej republiky právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Podľa oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 185/2004 Z. z. koordinačné nariadenia Európskej únie o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

V dôsledku skutočnosti, že navrhovateľ získal dobu zamestnania pred 1. januárom 1993 v Českej republike, je potrebné v súlade s článkom 7 ods. 2 písm. c) a s prílohou III nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 a podľa článku 20 Zmluvy doby zabezpečenia získané pred rozdelením Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky hodnotiť v súlade s nimi.

Z citovaných noriem nad akúkoľvek pochybnosť vyplýva, že doby poistenia, získané pred 1. januárom 1993 a u navrhovateľa aj dobu od 1. januára 1993 do 30. apríla 1993 vrátane, ktorú získal u českého zamestnávateľa, zohľadňuje pre jeho dôchodkové nároky Česká správa sociálneho zabezpečenia, u ktorej mu nezanikol nárok na poskytnutie dôchodku a ako to vyplýva aj z odvolania odporkyne, Česká správa sociálneho zabezpečenia navrhovateľovi už priznala čiastočný invalidný dôchodok. V dávkovom spise sa nachádza rozhodnutie Českej správy sociálneho zabezpečenia v Praha 5 č. II a III z 12. decembra 2012 číslo XXX XXX XXX/XXX o priznaní čiastočného invalidného dôchodku od 8. februára 2002 a priznaných zvýšení, ako aj rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku navrhovateľovi od 7. júla 2004.

Možno súhlasiť s názorom krajského súdu, ktorý poukázal na § 112 ods. 3, 4 a 6 zákona o sociálnom poistení v tom, že nie je možné pristúpiť k zmene sumy vyplácanej dôchodkovej dávky, ak nedošlo k žiadnej zmene v skutkových zisteniach, z ktorých sa vychádzalo pri priznaní dôchodkovej dávky. K zmene v skutkových okolnostiach však v danej veci došlo vtedy, keď odporkyňa zistila, že navrhovateľovi bola dávka zo slovenského systému sociálneho poistenia vyplatená neprávom, aj keď jej nesprávnu výplatu navrhovateľ nezavinil. Odporkyňa preto nepochybila, keď zrušila svoje rozhodnutie z 29. februára 2012 číslo XXX XXX XXXX X, vychádzajúce zo skutočnosti, že navrhovateľ „v predchádzajúcich konaniach o ID neuviedol dobu zamestnania u Z. s.r.o. Praha od 1. januára 1992 do 30. apríla 1993“, a nahradila ho rozhodnutím 7 z 3. augusta 2012 číslo XXX XXX XXXX X, zohľadňujúcim skutočnosť, že navrhovateľ správne uviedol tohto zamestnávateľa v období od 1. januára 1993 do 30. apríla 1993 už v žiadosti o invalidný dôchodok z 31. januára 2002, a skutočnosť, že navrhovateľ mal dobu od 1. septembra 1961 do 30. apríla 1993 odpracovanú u uvedeného zamestnávateľa v Čechách, bola známa z obsahu dávkového spisu (evidenčný list z 19. januára 2002).

Nezodpovedá preto obsahu spisu tvrdenie, obsiahnuté v zápisnici z pojednávania na krajskom súde z 13. decembra 2012, že sa odporkyňa dozvedela, že ju navrhovateľ uviedol do omylu, lebo sa až z jeho žiadosti o priznanie starobného dôchodku z 11. januára 2012 dozvedela, že navrhovateľ má doby poistenia pred 1. januárom 1993 získané u českého zamestnávateľa. Hoci v jeho žiadosti je uvedené, že navrhovateľ žiada starobný dôchodok len zo Slovenskej republiky, na pojednávaní na krajskom súde spresnil, že na otázku pracovníčky odporkyne, ktorá vypísala žiadosť, či chce, aby bolo zahrnuté obdobie výkonu prác u českého zamestnávateľa pre účely priznania starobného dôchodku odpovedal, že „nech rozhodne sama“. K tomu treba uviesť, že navrhovateľ nemôže brániť správne výpočtu jeho starobného dôchodku Českej správe sociálneho zabezpečenia v Prahe 5, ktorá jediná môže zhodnotiť doby poistenia, ktoré navrhovateľ získal u českého zamestnávateľa do 30. apríla 1993 v súlade s čl. 11 a 20 zmluvy medzi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálnom zabezpečení, pričom možno pochybovať o správnosti postupu odporkyne, ktorá jeho žiadosť o dôchodok včas neodstúpila orgánu sociálneho zabezpečenia Českej republiky.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. decembra 2012, č. k. 26Sd /121/2012-37, v napadnutej časti zmenil a rozhodnutia odporkyne ako správne potvrdil.

O trovách konania rozhodol v súlade s § 250k ods. 1 OSP, pretože navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný a ani si náhradu trov neuplatnil a odporkyňa nemá zo zákona nárok na náhradu trov konania.

## **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať riadny opravný prostriedok.

